

RAPPORT FRA TILSYN

ved

RANA BILOPPHUGGING AS – OPPSAMLINGSPLASS FOR BILVRAK PÅ GRUBHEI I RANA KOMMUNE

Selskapets adresse: Postboks 94 8603 Mo i Rana	Telefonnr. 75 12 98 00
Konsesjon av: 05.06.1979 (godkjenning gitt til Rana kommune)	Tidsrom for tilsynet: 12.10.2005 kl 14:00 – 15:30
Deltager bedrift: Sten Hansen	Deltager Fylkesmannen i Nordland: Marit Torsvik

Rapportens innhold

Denne rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket innen de kontrollerte områdene, dvs oppsamlingsplass for bilvrak på Grubhei i Rana kommune, relatert til forurensningsloven med forskrifter og tillatelse.

Hovedkonklusjon

Følgende avvik ble registrert:

- 1. Biloppsamlingsplassen har ikke rutiner for å kunne sikre en miljømessig forsvarlig fjerning av kuldemedium (KFK) i klimaanlegg.*
- 2. Biloppsamlingsplassen har ikke foretatt en grundig vurdering av behovet for fast dekke på område der bilvrakene presses.*
- 3. Biloppsamlingsplassen kan ikke dokumentere for levering av alle typer farlig avfall til godkjent mottak.*
- 4. Biloppsamlingsplassen overholder ikke årlig leveringsplikt for alle typer farlig avfall.*
- 5. Biloppsamlingsplassen kan ikke legge fram journal for behandling av bilvrak.*

I tillegg er det gitt 2 anmerkninger som omhandler oljeutskillere og biloppsamlingsplassens kapasitet.

Utarbeidet dato: 28.10.2005

Godkjent dato: 28.10.2005

Marit Torsvik
overingeniør

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvern sjef

1. Bakgrunn

Tilsynet ble gjennomført som del av en nasjonal bilvrakaksjon. Aksjonen hadde som formål å kontrollere om virksomheten foretar en forsvarlig og forskriftmessig håndtering av bilvrak. Denne rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen.

- **Avvik** betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
- **Anmerkning** er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var godkjenning av 05.06.1979 og forurensningsloven med tilhørende forskrifter. I den forbindelse vises det spesielt til bestemmelsene i avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøyer og kapittel 11 om farlig avfall.

2. Gjennomføring

Tilsynet ble varslet i forveien med tilhørende brev av 19.09.2005 fra Fylkesmannen. Hele kontrollen ble gjennomført med en varighet på ca. 1,5 time. Fra virksomheten deltok Sten Hansen. Fra Fylkesmannen deltok Marit Torsvik.

Fylkesmannen orienterte først om bakgrunnen for kontrollen. Deretter ble representantene fra selskapet bedt om å besvare en del spørsmål innenfor utvalgte tema. Det ble også foretatt en befarings av biloppsamlingsplassen.

3. Avvik og anmerkninger

Følgende avvik og anmerkninger ble registrert:

Avvik 1: Biloppsamlingsplassen har ikke rutiner for å kunne sikre en miljømessig forsvarlig fjerning av kuldemedium (KFK) i klimaanlegg.

Avvik fra avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøy § 4-7.

Begrunnelse:

I avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøy § 4-7, stilles det blant annet krav om fjerning av en rekke helse- og miljøfarlige kjemikalier. Kuldemedium i klimaanlegg inneholder KFK-gasser som viser seg å ha negativ effekt på klima/ozonlaget. Disse skal, så langt det er mulig, derfor tas ut og leveres til godkjent mottak. Under gjennomføringen av tilsynet, kom det fram at bedriften ikke var forberedt til å kunne håndtere en miljøsanering som også omfatter oppsamling av klimagasser. Vi er oppmerksom på at denne problemstillingen neppe kan sies å ha vært særlig aktuell fram til i dag. Videre at det på kollisjonsskadede biler ofte må kunne påregnes at kuldemedium allerede har lekket ut. Det er imidlertid viktig at biloppsamlingsplassen er forberedt på at omfanget av vraking av biler med KFK-holdige gasser i klimaanlegg kan ventes å øke vesentlig, det vil si i en gitt periode sett i forhold til aktuelle årstall og bilmodeller der denne typen gasser har vært i bruk.

Det forventes at selskapet gjennomgår sine rutiner for miljøsanering av bilvrak slik at det også tas med en kontroll av hvorvidt kjøretøyet har klimaanlegg der det fortsatt kan finnes KFK-holdige gasser. Videre at bedriften forbereder seg på å kunne håndtere denne typen problemstillinger, dvs gjøre avtale med selskap som kan tappe KFK-gasser eller anskaffe slikt utstyr selv.

Avvik 2: Biloppsamlingsplassen har ikke foretatt en grundig vurdering av behovet for fast dekke på område der bilvrakene presses.

Avvik fra avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøy § 4-7, jf. vedlegg 1.

Begrunnelse:

I avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøy, vedlegg 1, stilles det krav om fast, ugjenomtregelig dekke på områder for behandling av bilvrak. Pressing av bilvrak inngår i hva som regnes som behandling av bilvrak. Eventuell lekkasjeoppsamling fra pressing av bilvrak er biloppsamlingsplassens ansvar. Vi er kjent med at den mobile pressen er utstyrt med mulighet til oppsamling i tilfelle væskerester, men vi kjenner ikke til hvorvidt denne løsningen kan sies å være tilstrekkelig i det enkelte tilfellet.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at område for lagring av ikke-sanerte bilvrak skal skje på fast dekke. Biloppsamlingsplassen hevdet imidlertid at mottatte bilvrak miljøsaneres fortløpende og at slik mellomlagring derfor ikke skjer. Det forutsettes at denne påstanden kan dokumenteres, se også avvik 5.

Det forventes at selskapet foretar en grundigere vurdering av risiko for lekkasje ved pressing av bilvrak inne på eget område.

Avvik 3: Biloppsamlingsplassen kan ikke dokumentere for levering av alle typer farlig avfall til godkjent mottak.

Gjelder i dette tilfellet for følgende typer farlig avfall:

- *Bremsevæske (EAL-kode 16 01 13)*

Avvik fra avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall § 11-8, jf. vedlegg 1.

Begrunnelse:

I avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall § 11-8, framkommer det en plikt til å levere alle typer farlig avfall til godkjent mottak (dvs enten ved bruk av kommunalt/interkommunalt mottak eller via godkjent privat innsamler). Det farlige avfallet skal som minimum leveres årlig. Under gjennomføringen av tilsynet, kunne ikke bedriften dokumentere for levering av bremsevæske. Det framkom at denne typen avfall blandes sammen med frost- og kjølevæske. En slik sammenblanding av ulike typer farlig avfall er ikke tillatt.

Det forventes at bedriften legger om sine rutiner for levering av farlig avfall slik at også bremsevæske leveres som en egen fraksjon til godkjent mottak, minimum en gang per år.

Avvik 4: Biloppsamlingsplassen overholder ikke årlig leveringsplikt for alle typer farlig avfall.

Gjelder i dette tilfellet for følgende type farlig avfall:

- *Kvikksølvholdige komponenter (EAL-kode 16 01 08)*

Avvik fra avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall § 11-8, jf. vedlegg 1.

Begrunnelse:

I avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall § 11-8, framkommer det en plikt til å levere alle typer farlig avfall til godkjent mottak, minimum en gang per år. Leveringsplikten inntreffer når den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg per år. Ut fra registrerte leveranser av farlig avfall fra Rana Bilopphugging AS, kan vi ikke se at kvikksølvholdige komponenter noen gang har vært levert til godkjent mottak. Under gjennomføringen av tilsynet kunne det imidlertid vises fram en dunk der det var samlet opp en del kvikksølvholdige komponenter. Vi finner det likevel riktig å påpeke kravet om årlig leveringsplikt.

Det forventes at bedriften legger om sine rutiner for levering av farlig avfall slik at det sikres at alle fraksjoner leveres til godkjent mottak, minimum en gang per år.

Avvik 5: Biloppsamlingsplassen kan ikke legge fram journal for behandling av bilvrak.

Avvik fra internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 7, jf. avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøy § 4-7, vedlegg 1.

Begrunnelse:

I internkontrollforskriften stilles det krav om å kunne dokumentere rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av gjeldende krav. For en biloppsamlingsplass anses det som vesentlig at selve miljøsaneringen skjer etter gjeldende krav. Hos Rana Bilopphugging kunne det vises fram egne prosedyrer for miljøsanering av bilvrak. Videre var hvert enkelt bilvrak markert med egne symboler etter hvert som de var klargjort, et system som gjennom fargekoder også viste hvem som hadde utført miljøsaneringen. Det fantes imidlertid ingen journal for behandling av bilvrak.

Det forventes at det som minimum finnes et system der miljøsanering og videre behandling/levering av hvert enkelt bilvrak kan dokumenteres skriftlig. I praksis betyr det at det forventes å finnes en journal som for hvert enkelt bilvrak viser:

- Dato for når bilvraket ble tatt imot (inngående journal)
- Dato for miljøsanering, med merknad for eventuell fjerning av kvikksølv, KFK eller andre typer avfall som avviker fra det som ellers finnes i ethvert bilvrak
- Dato for pressing/videre levering (utgående journal)

Anmerkning 1: Biloppsamlingsplassen har ikke vurdert utslippsnivå fra oljeutskiller sett i forhold til dagens og kommende krav

Referanse: Forurensningsforskriftens kapittel 13 om utslipp av oljeholdig avløpsvann og internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 6.

Begrunnelse:

I dag stilles det tekniske krav til etablering og drift av oljeutskiller. Denne tekniske løsningen er dimensjonert for å skulle tilfredsstillende en utslippsgrense på 100 mg olje/liter.

Ved innføring av ny avløpsforskrift, kan det på dette området ventes konkrete utslippskrav istedenfor tekniske krav. Videre må det kunne påregnes en vesentlig innskjerping av tillatt utslippsnivå (50 mg olje/liter istedenfor 100 mg olje/liter). Det vil også bli et krav om å kunne dokumentere utslippsnivået ved hjelp av prøvetaking. Renseløsningen må med andre ord være

tilrettelagt for slik prøvetaking. Innføring av nye krav ventes å skulle skje i løpet av 2006 med en overgangsordning for de som allerede har installert oljeutskillere. Frist for iverksetting av tiltak kan forventes å bli satt til 01.01.2008.

Bedriften virket ikke å være kjent med kommende krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann. Videre virket det ikke som om bedriften hadde kunnskaper om hvilket utslippsnivå det aktuelle avløpet faktisk ligger på i dag. Vi minner også om at en eventuell utvidelse av areal for faste dekker vil ha konsekvens sett i forhold til dimensjonering av oljeutskillerens kapasitet.

Det anbefales at bedriften besørger at det foretas en grundigere gjennomgang av egen rense-løsning for oljeholdig avløp (dimensjonering osv.) og at det samtidig gjøres en risikovurdering sett i forhold til det aktuelle utslippet (dagens utslippsnivå, dokumenteres ved målinger hvis mulig). Videre at bedriften setter seg inn i de kommende kravene og at det i den forbindelse utarbeides en plan for iverksetting av tiltak.

Anmerkning 2: Biloppsamlingsplassen har ikke vurdert egen kapasitet for mottatt mengde bilvrak

Referanse: Avfallsforskriftens kapittel 4 om kasserte kjøretøy § 4-7.

Begrunnelse:

Konkrete krav som angir øvre ramme for antall bilvrak som tillates lagret på området, må kunne påregnes å komme som et vilkår i tillatelsen. Rana Biloppugging AS har ikke tidligere fått fastsatt noen slik ramme. Ut fra statistikk fra Tollregion Midt-Norge, ser vi at biloppsamlingsplassen har tatt imot 842 bilvrak i løpet av siste år.

Det forventes at biloppsamlingsplassen gir en tilbakemelding der det søkes om øvre ramme for mottak av bilvrak, både sett i forhold til antall per år og antall samtidig på lager. Søknaden må begrunnes med hva som er å anse som forsvarlig mengde sett ut fra områdets kapasitet (i forhold til innsyn, risiko for forurensning osv.).

4. Andre forhold

Forrige tilsyn hos Rana Biloppugging AS ble gjennomført i 2000. Den gang ble det fokusert på hvilke plikter bedriften har sett i forhold til å utarbeide et internkontrollsystem. Det ble ikke fastsatt noen avvik.

Denne gangen har tilsynet gått langt mer detaljert tilverks. Vi observerer at bedriften har jobbet videre med utviklingen av internkontrollsystemet. Virksomheten virker også å være godt kjent med nye krav til drift av biloppsamlingsplasser. Både miljøsanering og håndtering av farlig avfall anses i all hovedsak å være tilfredsstillende utført. Bedriften må også kunne sies å være ideelt lokalisert med et lavt konfliktnivå i nærområdet, så vidt vi kjenner til. Videre må bygninger og arealet som sådan kunne sies å være svært godt egnet til drift av biloppsamlingsplass.